

UDK: 336.2

Kratki prikaz novosti u oporezivanju dohotka od kapitala u 2024.

Ante Vuković

U Narodnim novinama 114/2023 objavljena porezna reforma čiji veći dio stupa na snagu 1.1.2024. Ona uključuje promjene Zakona veznih uz oporezivanje poreza na dodanu vrijednost, poreza na dobit, poreza na dohodak, lokalnih poreza te doprinosa i fiskalizacije. Jedna od najznačajnijih promjena su izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 114/2023). Najveća promjena je odustajanje od opće državne stope poreza na dohodak od nesamostalnog rada i prepuštanje odluke visine stope lokalnim vlastima. Ali on donosi i niz drugih novina. Jedna od kojih je ukidanje prireza. Tu činjenicu će gradovi, općine i lokalne samouprave pokušati sanirati biranjem više stope poreza na dohodak, no za obveznike poreza na dohodak od kapitala bi to bilo značajno smanjivanje poreznog tereta. Iz tog razloga i zbog djelomičnog pritiska javnosti pri samom kraju su i same stope poreza na dohodak od kapitala korigirane na više, te su unesene dodatne promjene o čemu pišemo u nastavku.

1. Dohodak po osnovi kamata

Dohodak po osnovi kamata na koje se plaća porez na dohodak od kapitala (u nastavku teksta: porez) uključuje primitke od kamata na štednju, kamate po vrijednosnim papirima, na osnovu danih zajmova, te primici od kamata investicijskog fonda ako se ne oporezuju kao udjeli u dobiti. Možda bitnije je što se ne smatra primitkom od kamata te je oslobođeno poreza a to su vrste zateznih kamata, kamate po sudskim rješenjima i po osnovi osiguranja. Novina u Zakonu o porezu na dohodak je da je u čl. 64. st. 2. toč. 4. dodan novi tekst koji glasi: „*te u dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca koje izdaje Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave*“. Time vlada želi potaknuti ulaganja u nedavno izdane državne, tzv. narodne obveznice koje je izdavala u 2023. godini.

ističemo...

Prema izmjenama čl. 70. st. 1. Zakona o porezu na dohodak mijenja se **stopa poreza na dohodak po osnovi isplata kamata** koja od 1. siječnja 2024. iznosi **12%**.

2. Dohodak po osnovi kapitalnih dobitaka

Dohodak po osnovi kapitalnih dobitaka određuje se kao primitak između nabavne cijene i cijene pri otuđenju. Tu se smatraju najčešće dionice, udjeli u društvima, instrumenti tržišta novca, izvedenica i slično. Ne smatraju se prijenosi udjela u mirovinski fond, u slučaju zamjena vrijednosnih papira gdje nema novčanog tijeka, podjela dionica, i otkup udjela u Fondu hrvatskih branitelja domovinskog rata. Izmjenama čl. 67. st. 4. toč. 6. Zakona o porezu na dohodak, od 1. siječnja 2024. godine primitkom se ne smatra pozitivna razlika „*pri likom otuđenje dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca koje izdaje Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave*“. Također kao i kod primitaka kod kamata nova stavka je uvedena da se potiče ulaganje u vrijednosne i dužničke papire koje izdaje vlada i lokalne samouprave.

ističemo...

Također, stopa poreza na dohodak **po osnovu kapitalnih dobitaka** povećana je s prijašnjih 10% na **12%**.

Kod utvrđivanja dohotka od kapitala po osnovu kapitalnih dobitaka bitno je utvrditi u kojem se razdoblju primitak dogodio, te u kojem je trenutku imovina nabavljena. Naime, imovina koja je nabavljena 2 godine prije otuđenja NE podliježe oporezivanju poreza na dohodak od kapitalnih dobitaka.

Ako se naknadno otuđi financijska imovina koja je stečena otuđenjem između bračnih drugova i srodnika u prvoj liniji te drugih članova uže obitelji i/ili otuđenjem između razvedenih bračnih drugova koje je u neposrednoj svezi s razvodom braka i/ili otuđenjem koje je u neposrednoj svezi s nasljeđivanjem, po osnovi kapitalne dobiti koja se pri tom ostvari utvrđuje se dohodak od kapitala, pri čemu se danom stjecanja financijske imovine smatra dan nabave pravnog prednika.

Primjeri oporezivanja dohotkom od kapitala po osnovi kapitalnih dobitaka:

Dionice	Nabavni datum	Prodajni datum	Nabavna cijena	Prodajna cijena	Primitak	Propisana stopa
Podravka d.d.	31.1.2018.	27.2.2023.	10.000	12.000	2.000	nema
Maistra d.d.	28.2.2022.	23.12.2023.	50.000	60.000	10.000	10% (uvećano za eventualni prirez)
Imperial d.d.	15.4.2023.	15.1.2024.	8.000	10.000	2.000	12%

Za kapitalne dobitke imovine koja se držala dulje od dvije godine nije propisano plaćanje poreza, imovina nabavljena u 2022. ali otuđena 2023. se oporezuje po staroj stopi dok imovina koja je još uvijek nabavljena u 2022 i 2023. ali otuđena 2024. se oporezuje po novoj, uvećanoj stopi.

3. Dohodak od kapitala po osnovi dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica i udjela

Dohodak od kapitala po osnovi dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica odnosi se primitke koje ostvaruju članovi uprave, radnici od društva ili povezanog društva od društva koje ih dodjeljuje. Iznos primitka iznosi razlika između opcijske cijene i tržišne cijene pod uvjetom da je tržišna cijena viša i da se ostvario primitak.

Od 1.1.2024. dodjela vlasničkih udjela ili opcijskog prava na kupnju vlasničkog udjela izjednačen je sa statusom vlastitih dionica. Naime, nejednak porezni tretman dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica i poslovnih udjela dovodio je do toga da su radnici zaposleni u društvima s ograničenom odgovornošću bili u nepovoljnijem položaju u odnosu na radnike zaposlene u dioničkom društvu. Stoga se izjednačava porezni tretman dodjele ili opcijske kupnje dionica i poslovnih udjela odnosno stimulacijom zaposlenih u društvima s ograničenom odgovornošću. **Dodjela ili opcijska kupnja udjela radnicima zaposlenim u društvom s ograničenom odgovornošću smatra dohotkom od kapitala** (a ne više dohotkom od nesamostalnog rada).

ističemo...

Stopa poreza na dohodak od kapitala po osnovi dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica i udjela uvećana je od 1.1.2024. na **24%** (umjesto prijašnjih 20%).

4. Dohodak od kapitala po osnovi izuzimanja imovine i korištenja usluga

Stopa poreza na dohodak po osnovi izuzimanja imovine i korištenje usluga od strane članova trgovačkih društava za njihove privatne potrebe (skriveno isplate dobiti) izvršeni tijekom poreznog razdoblja na teret dobiti tekućeg razdoblja, te izuzimanja fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost od koje se plaća porez na dobit, povećana je na **36%** (s dosadašnjih 30%).

U vezi izuzimanja imovine ako je slučaj dužeg izuzimanja primijeniti će se odvojeno stope koje su bile na snazi u tom trenutku.

Primjer oporezivanja dohotka od kapitala po osnovi izuzimanja:

Razdoblje korištenje stana u vlasništvu društva od strane člana društva (vlasnika) u privatne svrhe od 1.10.2023. – 29.2.2024.	Procijenjena vrijednost najma (EUR)	Stopa poreza na dohodak
1.10. – 31.12.2023.	500,00	30% (uvećano za eventualni prirez)
1.1. – 29.2.2024.	500,00	36%

5. Dohodak od kapitala po osnovi dividenda i udjela u dobiti

Dohodak od kapitala od dividendi i udjela u dobiti smatraju se dividende koje dionička društva isplaćuju dioničarima i dobit koju društvo isplaćuje svojim članovima.

ističemo...

Nova stopa poreza na dohodak po osnovu isplate dividendi i udjela u dobiti od 1.1.2024. iznosi **12%** (zamjenjujući prijašnju stopu od 10%).

6. Zaključak

Od 1.1.2024. na području Republike Hrvatske ukida se prirez te se otvara mogućnost lokalnim vlastima određivati porez na dohodak u određenim granicama. Ukidanje prireza, u općinama u kojima ga imaju bi rezultiralo poreznim rasterećenjem obveznika poreza na dohodak od kapitala. Nakon pritiska javnosti Vlada je ipak odlučila uskladiti stope, tj. povećati ih za 20% koliko je približno iznosila najviša stopa prireza. U općinama i gradovima u kojima je prirez bio niži, ili ga nisu imale to je povećanje poreznog tereta. Uz korigiranje stopa poreza na dohodak iskoristila se prilika da se izjednači dodjela opcijska kupnja dionica sa udjelima, otklone neke nejasnoće iz teksta Zakona o porezu na dohodak, te uvede oslobođenje na porez na prihod od kamata na sve popularnijih državnih obveznica.

